

היה חסיד ומקושר בכל לבו לכ"ק אדמו"ר הריי"צ וביניהם שררו קשרי אהבה אמיתיים אם באמצעות מכתבים ואפילו באמצעות ביקורים הדדיים כאשר הרבי הריי"ץ ביקרו פעמיים בביתו...

לא בכדי בחר אדמו"ר הריי"צ דווקא בו להיות עד בכתובתם של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח ובתו הרבנית חיה מושקא בכתונה הגדולה שהתקיימה בוורשא בנוכחות עשרות רבנים וגדולי תורה ואלפי יהודים. לאחר מכן חתם כעד גם על כתובת הבת הצעירה מרת שינא הי"ד. בתו מרת רחל זילטק מחיפה מספרת: "אבא היה מקושר מאד לאדמו"ר הריי"צ ולכן בחר בו הרבי לחתום על הכתובה בחתונת שתי בנותיו האמצעית והקטנה".

על קירבת הרב קופרשטוך לבית הרבי ולרבי מה"מ עצמו מספר הרב אפרים וולף (ימי מלך' חלק ב' עמוד 900):

"סיפר בנו של הרב מנחם מנדל קופרשטוך שמצא עצמו בברלין באותו זמן שהה שם כ"ק אדמו"ר הריי"צ (בשנת תרצ"א או תרצ"ב). כאשר חשקה נפשו של הרב קופרשטוך להיכנס ל"יחידות" ביקש מהרבי שליט"א שיצטרף אליו. הרבי ניאות ומיד החל בהכנות לקראת הכניסה ל"יחידות". בבת אחת פניו הרצינו והוא הפך לאיש אחר בעוד ההכנות הולכות ונמשכות. כאשר הרב קופרשטוך ראה את הנעשה חלשה דעתו מפני הטורח שגרם לרבי ואמר כי אם היה יודע את אשר הוא גורם לא היה מבקש מהרבי להתלוות אליו. הרבי שליט"א הגיב כי עתה לאחר ההכנות אין ברירה והוא מוכרח להיכנס..."

כ אמור רוב ימיו שימש הרב קופרשטוך ברבנות בערים שונות. סיפר הרב דוד גולדברג ע"ה את אשר שמע מהרב קופרשטוך עצמו:

על הבמה פנה ואמר: "לומר לפניכם דברים נעימים – הדבר טוב ויפה אלא שאין בזה מן האמת. לומר לפניכם דברים 'חדים' – הרי אינכם מוכנים לשמוע דברים שכאלה. אם כן אין בפי מלים עבורם". בזאת סיים את דבריו וירד מהבמה. אחדים מהקהל ביקשוהו לחזור ולעלות על הבמה "הרי משום כך קראנו לכבודו כדי שיראה לנו את הדרך הנכונה..." חייך הרב קופרשטוך ואמר: "אם כן לכו כעת לבתיכם ובערב תתקיים אסיפה בהשתתפות כל הקהל".

במהלך האסיפה שהתקיימה באותו ערב דיבר הרב קופרשטוך דברים חוצבי להבות אש אודות שמירת השבת והסביר את גודל מצות שבת ועונש מחלליה. מסתבר כי הדברים הנלהבים אלו חדרו עמוק בליבם ומני אז חזרה מנוחת השבת לבתיים של יהודי העיר. בעקבות זאת קיבל הרב קופרשטוך על עצמו את משרת רב העיר מורגרוד.

רק יהודי אחד בעיר מורגרוד לא סגר את חנותו בשבת. הרב קופרשטוך ביקש לפעול בנידון כפי שהורה לו אדמו"ר הריי"צ שאסור לתת לברזל להתקרר. הוא נהג אפוא לעבור מידי שבת על פני החנות עד שהיהודי אכן נרמז ופנה לרב: "אנא ממך אל תעבור בשבת דרך חנותי; אשלם לך על כך ובלבד שלא תעשה זאת..." הבין הרב כי יהודי זה בעל לב חם ורגיש ונכנס עמו בשיחה. התברר כי העסק משותף ליהודי ולגוי ומשום כך אין הוא יכול לסגור חנותו בשבת. הרב מצא עצה הגונה ובכך פתח בפניו אפשרות להפסיק כליל לעבוד בשבת מבלי להיניק.

"גודל אושרו של היהודי בלתי ניתן לתיאור" – סיפר לימים הרב קופרשטוך בעצמו. "הוא הודה מקרב לבו. ואכן מאז לא נפתחה באותה עיר חנות יהודית בשבת".

פעם נכנס הרב קופרשטוך ליחידות אצל אדמו"ר הריי"צ. בשעת היחידות אמר לו הרבי 'אם יציעו לך רבנות בעיר מירגרוד (בפלך פולטבה שבאוקראינה) אל תקבלנה כיון שהם מחללי שבת'. שאל הרב קופרשטוך: "אם כן אדרבה אשתדל בנייהם למען יפסיקו מכך". ענה לו אדמו"ר הריי"צ: "בשעה שמכניסים ברזל מלובן לתוך המים המים מעלים בועות ורתחות. אך כאשר המים מתקררים הברזל מתקשה עוד יותר מבראשונה ולכן צריך לראות שזה יפעל מהתחלה ועד הסוף". הרבי רמז בדבריו כי לכתחילה דרכו של אדם היא להתלהט לדבר מצווה אך עם הזמן הוא מתקרר ואז נעשה קר יותר מבראשונה.

חזר הרב קופרשטוך לביתו ושמר את הדברים בלבו. ואכן זמן לא רב לאחר מכן הוצעה לו הרבנות בעיר מירגרוד והוא הוזמן לדבר בפני בני הקהילה בבית כנסת. כשעלה

תום על כתובת הרבי

הקהל החיפאי נסחף במעגלי הריקודים בשמחה של הכנסת ספר תורה כאשר לפתע רב השכונה הרב מנחם מנדל קופרשטוך הוציא כינור והחל לנגן ניגונים חסידיים שהלהיבו את הציבור ביתר שאת והוסיפו נופך רב לאירוע. רבים מבני הקהילה זקפו גבה "מהיכן הרב הנכבד המשמש כאב-בית-דין בעיר יודע לנגן בכינור? שאלו זה את זה בפליאה.

את פתרון החידה סיפק אחד ממכריו של הרב בסיפור הבא:

הוריו של הרב קופרשטוך לא זכו להפקד כמה שנים לאחר נישואיהם. באחד הימים נסעה האימא אל אדמו"ר מהר"ש וביקשה ממנו ברכה לילדים. להפתעתה בירכה הרבי בילדים והוסיף עוד כהנה וכהנה ברכות. האם הפקחית שראתה כי זו עת רצון ושערי הברכות פתוחים הרהיבה עוז בנפשה וביקשה כי הילד שיוולד ידע גם לנגן על כינור... הרבי חיך ונתן את ברכתו.

ואכן ברכתו של הרבי התקיימה במילואה. כעבור זמן נולד הילד שנקרא מנחם מענדל – על שם אדמו"ר ה"צמח צדק". כבר בהיותו ילד קטן ידע לנגן על כינור ופסנתר ברמה גבוהה עד שהפליא את כל שומעיו. כשבגר אף היה מלחין מנגינות והיה ידוע כיבעל תפילה מיוחד במינו.

הרב מנחם מענדל קופרשטוך נולד בשנת תרמ"ב לאביו החסיד הרב ברוך קופרשטוך שהיה חסיד ומקושר לרבותינו נשיאינו. בהגיעו לפרק 'האיש מקדש' נשא את מרת חיה לאשה.

רוב שנותיו שימש כרב מורה הוראה בתחילה בעיר מירגורד שבאוקראינה ולאחר מכן בערים פוסטוב וגלובוקע בגלילות וילנא שבליטא. כשעלה ארצה כיהן כרב ואב"ד בחיפה. דמותו היתה תמירה ומראהו עשה תמיד רושם רב על כל רואיו. נאומיו שפרטו על נימי הנשמה הותירו את כל השומעים תחת רושם עז.

דממה מתוחה שררה באזור בו עמדה חופתו של מנהיג ישראל העתידי הרבי מלך המשיח. למרות האלפים הרבים שעמדו מסביב נשמע רק קולו של האדמו"ר מראדזין שהקריא את הכתובה. בסיום נוסח הכתובה הכריז את שמו של אחד העדים "הרב מנחם מענדל בן ברוך קופרשטוך..." • לקראת היום הבהיר י"ד כסלו יום הנישואין של הרבי משרטט "בית משיח" לראשונה קווים לדמותו האצילית איש האשכולות של הרב מנחם מענדל קופרשטוך ע"ה שניהן כרב דיין וחסיד מקושר בלב ונפש

מאת: שניאור זלמן ברגר

העד שח

העד שחתום על כתובת הרבי

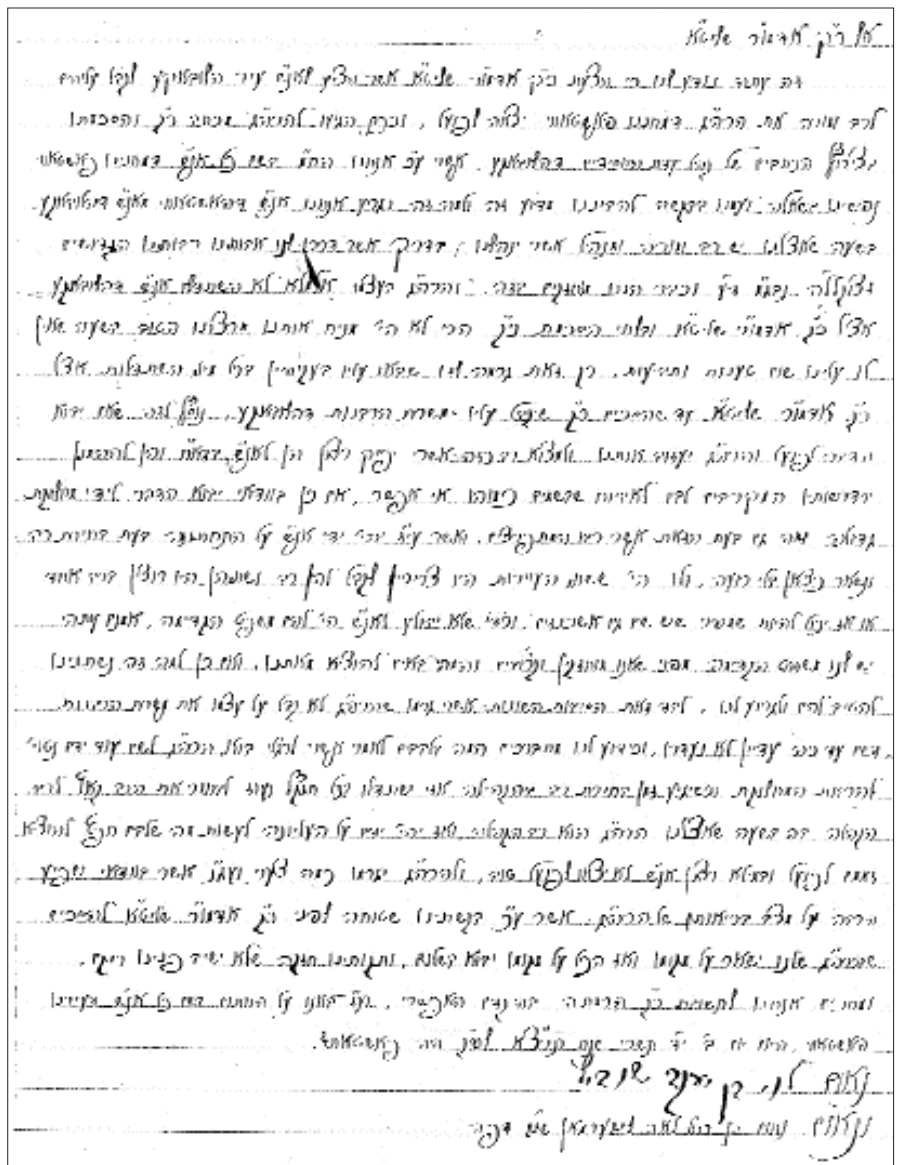
במשך זמן רב נמשך מאבקם של המתנגדים נגד כהונתו של הרב קופרשטוך עד שבקיץ שנת תרצ"ד בא אדמו"ר הריי"צ אל העיר גלובקע כדי לחזק את ידיו הרב קופרשטוך – מחווה נדירה ביותר שמעידה על חיבתו המיוחדת של אדמו"ר הריי"צ לחסיד זה

שנים בהם התגורר אדמו"ר הריי"צ בלטביה ובפולין ביקר כמה פעמים את חסידי חבי"ד שהתגוררו בערי ליטא. במהלך ביקורים אלו הגיע פעמיים לערים בהם כיהן הרב קופרשטוך כרב דמתא. במהלך ביקורים אלו זכה הרב קופרשטוך שהרבי ביקר בביתו.

הביקור הראשון התקיים בחודש אדר שני תרצ"ב (ראה אגרות קודש הריי"צ חלק ב' עמוד 26) אז ביקר אדמו"ר הריי"צ בעיר פוסטוב. אין בידנו פרטים על הביקור למעט מכתב ששלח אליו לאחר מכן אדמו"ר הריי"צ (אגרות קודש חלק י"א עמוד שמג).

כבוד ידידי הרה"ג הנכבד והכי נעלה ווי"ח אי"א מוה"ר מ"מ שי' [...]

בוה הנני להגיז ברכתי לו ולדידינו הרה"ג הרא"ל [אריה לייב] שיינין שי' ולדידינו הרה"א [אליהו] שי' ווייץ ולכל ידידינו אנ"ש שי' על טרחתם בהבאת הסדר בזמן ביקורי במחנם הטהור. ויואיל נא להגיז ברכתי אל ידידינו אנ"ש ודיירי

מכתבם של נציגי קהילת פסטוב בה כיהן הרב קופרשטוך כרב לכ"ק אדמו"ר הריי"צ

לשבת בראשית נסע הרב קופרשטוך ללובאקע לבקר את קהילתו אך קבוצת בריונים מעדת המתנגדים תקפו אותו פיזית בעידודו של רב המתנגדים.

בשבת קודש בעת שעלה לבימה לשאת את דרשתו לפני קהל אנ"ש הגיעו הבריונים עם סכינים ואקדחים ואיימו להרוג אותו באם לא יעזוב את המקום. בחסדי הי הצליח הרב להמלט לבית דודו אך גם שם לא היה לו מנוח ובמוצאי שבת פרצו הבריונים לבית והכריחו אותו לעזוב את העיר באישון ליל. ביני לביני שרפו כמה מבתי אנ"ש שסייעו לו ואיימו להרוג את כל מי שימסור את שמותיהם למשטרה.

בעקבות ההתנגדות העזה חזר הרב קופרשטוך למשרתו הקודמת בפסטוב עד לשלהי סיון תרצ"ב (כפי שיוספור בהמשך).

והרהי"ג יעזוב אותנו ולמצוא רב כזה אשר יפיק רצון הן לאנ"ש בדאי"ח והן להמון בדרשותיו המקורבים לבם לאביהם שבשמים כמוהו אי אפשר. אם כן בוודאי יבוא הדבר לידי מחלוקת גדולה ומה גם בעת הזאת אשר רבו המתפרצים ואשר על ידי זה יהיה ידי אנ"ש על התחתונה בעת בחירת רב ונשאר כצאן בלי רועה".

למרות הכל חזקה על הרב קופרשטוך הוראתו של הרבי הריי"צ ובמכתב מיום י"ג תשרי תרצ"א הוא מודיע לרבי הריי"צ: "המכתב קודש מיום ח' תשרי תרצ"א על דבר הסכמת כ"ק אדמו"ר שליט"א למלאת רצון אנ"ש שי' שהלובאקא לקבל משרת הרבנות בשם על שכמי בצירוף כתב הרבנות דהלובאקא – הגיעו לידי וחביבים עלי מאוד דברי כ"ק".

הרב קופרשטון (מימין הרבי) יוצא עם הרבי הרי"צ מתחנת הרכבת שבעיר פודובורזיע שבפלך ווילנא. משמאל הרבי הרב מרדכי חפץ הי"ד

תחלת תר"צ עזב רבה החסידי של העיר גלובקע שבמחוז ווילנא. עדת החסידים ביקשו למנות את הרב קופרשטון וקיבלו על כך את הסכמת וברכת הרבי הרי"צ.

עדת המתנגדים בעיר בראשות רבם התנגדו בתוקף למינויו של הרב החבד"י החדש. לרבם של המתנגדים הייתה נגיעה אישית בפרשה שכן הבטיח לחתנו המיועד שימנה אותו לרב הקהילה החסידית בעיר.

מאידך פנו אל הרבי הרי"צ נציגי קהילת פסטוב בה כיהן הרב קופרשטון כרב וביקשו שימשיך לכהן אצלם ברבנות.

במכתב ארוך ומפורט כותבים הם בין השאר: "נפשנו בשאלה ועמנו בבקשה להביננו מדוע זה ולמה זה נגרע אנחנו אנ"ש דפאשטאוו בשעה שאצלנו יש רב ומורה הוראה ומנהל אשר ינהלנו בדרך אשר דרכו לנו אבותנו רבותנו הקדושים זקוקל"ה נבג"מ זי"ע וכבר היינו אוהזים בזה. והרה"ג בעצמו אלמלא לא השתדלו אנ"ש הדלובאקע אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א ובלתי הסכמת כ"ק הרי לא היה מניח אותנו מרצונו הטוב בשעה שאין לו עלינו שום טענות ותביעות. רק זאת גרמה לנו שבאו עליו בעקיפין בכל מיני השתדלות אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א עד שהסכים כ"ק שיקבל עליו משרת הרבנות בלובאקע.

"נוסף לזה שאם יבוא הדבר לפועל

מכתבו של הרב קופרשטון לרבי הרי"צ אודות הצעת הרבנות

משלהם. בכל עיר בה כיהן אבא ברבנות הוא הנהיג את הקהילה ביד רמה פתח מקואות 'חדרים' ובתי כנסת והכל ברוח חב"דית".

בגלובקע כיהן הרב קופרשטון כרב דמתא במשך שנתיים ימים בלבד. בשנת תרצ"ד עלה לארץ הקודש בעקבות בנו הבכור גרשון ע"ה שנשע שנה קודם לכן כדי ללמוד בארץ. הרב קופרשטון איווה לו למושב את העיר חיפה.

בתקופה הראשונה שלו בארץ קיווה לפתוח חנות ספרים וממנה להתפרנס. על כך אנו למדים מאגרת ששלח אליו אדמו"ר הרי"צ ביום ט' באייר תרצ"ה: "במענה למכתבו... בדבר שאלתו אודות עסק הספרים מאחר שבעזרת השם יתברך הוא כלי לפרנסה צריכים להשתדל להחזיקו ודבר בעל העסק כבד מרחוק לדון בזה השי"ת יעזור כי יהיה הכל כשורה ובמהרה יסתדר בעזה"י הכל בהסתדרות טובה בגו"ר".

שנה חלפה מאז שהגיע ארצה ורבני חיפה הכירו בגדלותו של הרב קופרשטון ומינווהו לרב בשכונת הרצליה שבחיפה ועל כך שאל את הרבי הרי"צ. בתשובה שקיבל נתן לו הרבי עידוד וזירזו לקבל את המשרה:

"נהניתי במאד דבר הצעת הרבנות בצירוף השלושה שכונות האמורים במכתבו ויעזור השי"ת שיבוא בקרוב מהכוח אל הפועל טוב להצלחה בגשמיות וברוחניות ובעזה"י ידיו רב לו לקרב את הבריות ולא אפונה אשר בעתיד הקרוב הנה בעזה"י יתרבו אוהביו וידידיו כי כל אשר יכירו בהנהגותיו בדבוריו ובשחותיו יתקרבו אליו ביותר והשם יתברך ימלא משאלות לבבו להתעסק בתורה ועבודה מתוך הרחבה ולטעום בטעמה של ארץ

"בדרך כלל הרבי דיבר חסידות ודבריו היו מתוקים מגדר הרגיל. אבל כל זה היה החוויר לעומת הסיפור שסיפר! – הוא היה גאון בסיפור כל מילה היתה במקומה; הוא לא שינה או החליף מילה אחת בחברתה וכשהרבי סיפר את הסיפור היינו כולנו "מחושמלים". רתוקים לכל מילה שהוציא מפיו.

"אני רואה כעת את הרבי לנגד עיני... אני רואה אותו עכשיו יושב ומספר את הסיפור... הרבי ישב בצד אחד של השולחן ולא הרחק ממנו ישב הרב קופרשטון ומסביב עמדו הכל צפופים מקשיבים בהשתוקקות גדולה.

"וכך סיפר הרבי סיפור במשך שעה ארוכה (את הסיפור המלא ניתן לקרוא בספר "לספר מבראשית" מאת מנחם זיגלבוים ששמעו מפיו).

"אני יחי את הסיפור הזה עד עצם היום הזה. אני רואה לנגד עיני את הרבי יושב כאן והרב קופרשטון יושב בסמוך והכל עומדים מסביב פעורי פה. הרבי סיפר את הסיפור בקול רם מתוק ונעים. כל מילה היתה מסודרת במקומה. הוא לא אמר מילה שלא במקומה כמו אחד שסופר יהלומים.

"כל חיי" – מסיים ר' שלמה רפפורט את סיפורו – "לא אשכח את אותו מוצאי-שבת-קודש בשנת תרצ"ב בגליבוקע" – – –

מוסיפה ומספרת בתו של הרב קופרשטון מרת רחל ז'ולטק: "כילדה זכורות לי היטב נסיעותיו התכופות של אבא אל הרבי שהתגורר באותם ימים בפולין. זכותי גם לראות את הרבי בעת שביקר בביתנו בפוסטוב ובגלובוקע אבל לצערי לא זכורים לי פרטים רבים רק זאת שזכיתי להגיש לרבי אוכל בעת הביקורים המיוחדים.

"בגלובקע אבא כיהן כרב הקהילה החסידית בעוד שלקהילת המתנגדים היה רב

הכבוד והזכות הגדולה שהעניק להם בביקורו בגלובוקע הם מודיעים לרבי החלטתם – שלזכרון טוב נוסדה בעיר ישיבה ברוחה של ישיבת 'תומכי תמימים' ליובאוויטש".

על אותו ביקור מוסיף ומספר מעדות ראשונה הרב שלמה הכהן רפפורט: "זה היה בשנת תרצ"ב כשהייתי בחור בן 25 ולמדתי ב"תומכי-תמימים" בוורשא: "גליבוקע היתה עיירה לא-גדולה ליד וילנא רבתי. התושבים שם היו כולם 'מתנגדים' ומובן שגם הרב המקומי היה מתנגד. בתקופה מסוימת הגיעה לעיירה קבוצת חסידים שהתישבה במקום והם ביקשו למנות להם רב חסידי [החסידים ביקשו רב חסידי במקום הרב שעזב וייתכן שבמשך השנים נשטט פרט זה מזכרונו של המספר – ש.ז.ב.] כך אירע שבשנת תרצ"ב מינו בגליבוקע רב נוסף עבור חסידי חב"ד – והוא הרב מנחם-מענדל קופרשטון.

"ההכרתה נקבעה ליום השבת וכשנודע תאריך ההכרתה הביע הרבי הרי"צ את משאלתו לנסוע לגליבוקע לכבוד ההכרתה של הרב קופרשטון וכדי לחזק את ידיו. אני זוכר שאל הרבי הצטרפו עוד כששים-שבעים חסידים כדי לשהות עמו במשך השבת וגם הרבי הנוכחי שהה עמנו ואני הקטן בתוכם. אני זוכר את הרב קופרשטון. הוא היה עילוי גדול. היתה לו הדרת פנים מרשימה מאד ומלבד כל המעלות הוא היה גם בעל תפילה מיוחד.

"היתה זו שבת נפלאה. ראשית הרבי אמר כמה פעמים מאמרי חסידות במשך המעט-לעת ובהם את המאמר הידוע ד"ה "יחינו מיומים". גם התפילה של הרבי היתה נפלאה ומענגת. הוא התפלל את תפילות השבת בנעימה מיוחדת ונפלאה.

"במוצאי שבת ישב הרבי על יד השולחן עם שטריימל ואמר: "היות שאנחנו בגליבוקע אז אספר סיפור שקשור לגליבוקע".

מחנם הטהור בעד הכנסת אורחים שהראו בתנועה של חום ויראת שמים...

במשך זמן רב נמשך מאבקם של המתנגדים נגד כהונתו של הרב קופרשטוך עד שבקיץ שנת תרצ"ד בא אדמו"ר הרי"צ אל העיר גלובקע כדי לחזק את ידי הרב קופרשטוך – מחווה נדירה ביותר שמעידה על חיבתו המיוחדת של אדמו"ר הרי"צ לחסיד זה. (תיאור הביקור מובא בליקוטי דיבורים אידיש חלק ב'; ובספר תולדות אדמו"ר הרי"צ חלק ד').

להלן קטעים תיאור אותו מסע מופלא: "בתחנות השונות שבדרך המסע חיכו על הרבי חסידים ואנ"ש וחלק מהם אף הצטרפו לנסיעה. בתחנת 'לינטופי' – ביום שני [כ"א סיון] בשעה 2 בצהריים – מקבלים את פני הרבי הרבנים החסידיים מכל הסביבה ובראשם רבה של גלובקע רבי מנחם מנדל קופרשטוך. מתחנה לתחנה מתמלאת הרכבת יותר ויותר במשלחות שבאו מעיירות שונות והקהל משמח את עצמו בניגונים וריקודים.

"... הרבי מעורר על נחיצות הרבה בהתאחדות הרבנים השוביים ומנהיגי הקהילות לחיזוק עניי היהדות ודרכי ומנהגי החסידים ולהפשרת הסכסוכים השונים שבין הקהילות החסידיות. לאור התעוררות זו מתקיימת אסיפת רבנים שוביים ובעלי בתים ומוקם ועד זמני שיכין ויארגן את ההתאחדות.

"ביום חמישי כ"ד סיון מתייצב הועד הזמני בפני הרבי המביע בפניהם את דעתו על העבודה הנדרשת מהם: 'אני מאד שבע רצון ומודה להשי"ת על כך שקריאתי והבעת דעתי ותקוותי על התאספותם של כבוד הרבנים השוביים ובעלי בתים נכבדים הי עליהם יחיו ממחוז זה לתכנן תכנית פעולה בהנוגע להחזקת הדת ולהבאת שלום בסכסוכים הקטנטנים המסוימים השוררים בערים אחדות שבמחוז זה – מצאה את ההד הנכון בלב כבוד הרבנים השוביים והבעלי בתים – ועוררה שביעת רצון פנימית ורצינית שכל הרבנים השוביים והבעלי בתים – כולם יעמדו על הברכה – הנמצאים כעת כאורחים בגלובקע – התאספו בתור ועידה בביתו של זקן הרבנים של עדת החסידים במחוז זה רבי מנחם מענדל קופרשטוך בה לובנו העניינים הקשורים בהתאחדות לפועל טוב בענייני חיזוק הדת וגם נבחר ועד הפועל זמני..."

"ביום א' פרשת חוקת מבקר הרבי את הרב החסידי רבי מנחם מענדל קופרשטוך בנוכחות גבאי בית המדרש החסידיים ובעלי בתים מחשובי העיר. הנוכחים מודים לרבי על

הרב קופרשטוך נוסע עם הרבי הרי"צ בעגלת החורף

תשובת אדמו"ר הרי"צ ל'משכיל'

סיפור שסיפר הרב קופרשטוך אודות אדמו"ר הרי"צ: הרבי הרי"צ הוזמן פעם לעיירה והתארח בביתה של אלמנה. במהלך הביקור ביקשה האלמנה מבנה שירד מהדרך והפך ל'משכיל' – שיכנס לחדרו של הרבי כדי לקבל ממנו ברכה. הבן סירב בכל תוקף ורק לאחר הפצרות מרובות הסכים להיכנס לחדרו של הרבי.

שאלו הרבי: "אתה שומר שבת?"

"לא!" ענה הבן בעזות.

"ותפילין אתה מניח?" הוסיף הרבי להקשות.

"לא!" ענה שוב בחוצפה "דברים אלו אינם שייכים לדורנו הם מיושנים."

"מה עבודתך?" שאל הרבי.

"מהנדס" השיב האיש.

"אם כן אספר לך סיפור ממהנדס" אמר הרבי בניחותא.

מהנדס אחד – פתח הרבי – עסק בעבודה קשה. היה עליו לתכנן תוכנית מסובכת מאוד. ובכן ישב האיש על העבודה ימים רבים עד שהצליח להוציא מתחת ידו עבודה יפה להפליא.

התכנית היתה משורטטת על גבי גיליון נייר שהיה פרוש על השולחן. המהנדס יצא מהחדר לצורך מה והנה פרץ חתול לתוך החדר קפץ על השולחן ותוך כדי מנוסתו הפיל את קסת הדיו על התכנית הפרושה. משנכנס המהנדס וראה את אשר קרה נפלו פניו ונצטער צער רב. החל המהנדס לברר מי עולל לו זאת וששמע כי היה זה החתול חייד ואמר: 'ינו אם כן אין הדבר מכאיב לי. חשבתי שהגיע לכאן מהנדס גדול ממני וכשראה את התוכנית פסל אותה לחלוטין ולכן שפך דיו על התוכנית. אך אם החתול במעל – אין הדבר מכאיב לי כלל כי ממילא אין הוא מבין כלום..."

המשכיל שמע את הדברים והלך לדרכו. הדברים החלו לנקר במוחו 'שמה אין אני אלא כאותו חתול המבטל דברים העומדים ברומו של עולם לא בגלל הבנה יתירה אלא רק בגלל ששכילי הוא כשל חתולי..."

ימים אחדים הסתובב המשכיל ומנוחת נפשו ניטלה ממנו. כעבור זמן נכנס לרבי וכשדמעות בעיניו ביקש דרך תשובה. סידר לו הרבי דרך לחזרה בתשובה ונעשה לבעל תשובה גמור.

בשנת תש"ג יצא אדמו"ר הרי"צ בקריאה עולמית 'לאלתר לתשובה לאלתר לגאלה'. הרב קופרשטוך שהיה מקושר בלב ונפש לאדמו"ר הרי"צ האמין בכל מאודו שהנה עוד רגע קט משיח בא וזאת באמונה פשוטה לדבריו של הרבי שאמר "לאלתר לגאלה". הוא החל לעסוק בהפצת הכרזה זו בכל דרך אפשרית. מספרים כי אמונתו הלוהטת גרמה לו להחמיץ את כלי הפסח באומרו כי 'ממילא תיכף יתגלה המשיח ובזמן הגאולה לא ידוע אם בכלל יקוימו המצות כפשוטם ואם כן לשם מה צריך כלי פסח הרי עד אז משיח יבוא...'

בחמש בבוקר כל הקהל ליוה אותו לבית מלון

מספר הרב מרדכי גולדברג מבני ברק:

"הרב קופרשטוך היה ידיד אמת של אבי מורי הרב דוד גולדברג ע"ה. אני עצמי ראיתי אותו מספר פעמים אבל הפעם שזכורה לי יותר מכל – היתה בהתוועדות י"ט כסלו.

"לבית הכנסת חב"ד במאה שערים בירושלים היו מגיעים בימי דפגרא אורחים רבים כדי להתוועד. באחד השנים הגיע לשם הרב מנחם קופרשטוך. בית הכנסת היה מלא וגדוש באנ"ש וביהודים מכל החוגים והוא נאם בפניהם בפיו שהפיק מרגליות. במשך שעות ארוכות ריתק את הקהל בדברי חסידות ובהעלאת זיכרונות מהימים בהם ראה ושמע את אדמו"ר הרי"צ.

"הייתי אז ילד קטן ולכן לא אוכל לחזור על דבריו אבל זאת אוכל לומר כי ההתוועדות נמשכה כל הלילה בעוד שכולם מאזינים ברוב קשב לדבריו הנלהבים. רק לפנות בוקר הסתיימה ההתוועדות וכך בחמש בבוקר כל הקהל ליווה אותו אל בית המלון 'ארץ ישראל' שהיה באותם שנים ברחוב מאה שערים. הקהל הרב שהיה אחרי לילה של פארבריינגען ואמירת 'לחיים' שרו ורקדו כל הדרך עד שדיירי הרחוב התעוררו והציצו מהחלונות בתהלוכה שליוותה בכבוד מלכים את הרב קופרשטוך..."

שפך את לבו בפני אחד מידידיו 'בכל פעם שאני צריך לכתוב גט אני בוכה בדמעות. קשה לי עם זה'. בכלל סבא תמיד עסק בענייני שלום בית במטרה להשכיח שלום בין זוגות שהיה קשה להם להסתדר בחיים".

השופט בדימוס מר צבי טל היה מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת של הרב קופרשטוך שכן אביו היה גבאי בבית כנסת זה. הוא היה אז נער אבל הרב קופרשטוך נחרט היטב בזיכרונו:

"הערכת את אותו מאד. הוא היה אדם גדול בכל המובנים. כוחו היה בפיו והוא היה נואם בחסד עליון. בנאומיו היה פורט על נימי הנשמה. קהל רב הגיע בכדי לשמוע את דרשותיו. מכל השכונות גם המרוחקות ביותר היו מגיעים כדי לשמוע אותו נואם אם לפני קריאת התורה מענייני דיומא או בזמן סעודה שלישית כאשר אז היה חוזר מאמר חסידות מלווה בהסברים מרתקים. הוא היה חוזר את המאמר במשך שעה ארוכה מבלי להפסיק וכל הקהל היה בולע בשקיקה כל מילה.

"לרב קופרשטוך היתה פיקחות מיוחדת. הייתי שואל אותו שאלה ומיד היה מוציא את השולחן ערוך או הגמרא ומראה לי את התשובה תוך כדי הסבר בהיר על הדברים.

"מלבד סגולותיו אלו הוא גם היה בעל תפילה בחסד עליון. בתפילתו היה ממוגג לבבות. בנוגע לתפילתו זכורה לי אפיזודה מראש השנה. מדי שנה בליל ראש השנה הוא היה מעמיד פנים כאילו הוא מתפלל עם הציבור אולם בעת שהקהל התפזר לדרכו הוא היה נשאר לבדו בבית הכנסת והיה מתחיל להתפלל את תפילת ראש השנה. כמה מהמתפללים ואני בתוכם היינו עומדים מאחורי התריס ומשקיפים על הרב. הוא התפלל בדבוקות ובאריכות כאשר רק קריאת שמע היתה אורכת לו יותר ממחצית השעה".

המשך בעמוד 35

בהמשך המכתב פונה אליו הרבי בבקשה לפנות ליהודי מגזע אנ"ש שירד מהדרך שיסייע לדודו הסובל מחרפת רעב. בכדי לחזק את הבקשה מביא אדמו"ר הרי"צ כמה קטעים מרשימותיו העוסקות בדאגתם של רבותינו נשיאינו ליהודים בגשמיות וברוחניות.

בשנת תשי"ג יצא אדמו"ר הרי"צ בקריאה עולמית 'לאלתר לתשובה לאלתר לגאלה'. הרב קופרשטוך שהיה מקושר בלב ונפש לאדמו"ר הרי"צ האמין בכל מאודו שהנה עוד רגע קט משיח בא וזאת באמונה פשוטה לדבריו של הרבי שאמר "לאלתר לגאלה". הוא החל לעסוק בהפצת הכרזה זו בכל דרך אפשרית. מספרים כי אמונתו הלוהטת גרמה לו להחמיץ את כלי הפסח באומרו כי 'ממילא תיכף יתגלה המשיח ובזמן הגאולה לא ידוע אם בכלל יקוימו המצות כפשוטם ואם כן לשם מה צריך כלי פסח הרי עד אז משיח יבוא...'

הרב לייב זלמנוב מבני ברק מוסיף ומספר כי באותם ימים נשבע הרב קופרשטוך בפני רבני חיפה כי עוד השנה יבוא משיח...

בשנים ההם לחמו הארגונים השונים למען הקמת מדינת ישראל והרב קופרשטוך השתתף בכך בכל לבו ונפשו. בדרשותיו שנשא בבית הכנסת באותה תקופה היה מעודד את התושבים לתרום כל אשר ביכולתם למען הצלחת הפעילות. הוא עצמו החביא פעם במסירות נפש עצומה סליק של נשק עבור ארגון האצ"ל.

דרשותיו הנלהבות היו לשם ודבר בחיפה ומכל השכונות בחיפה היו מגיעים כדי לשמוע אותו גם מהמקומות הרחוקים. דבריו מצאו מסילות ללבם של התושבים.

נכדו הרב רפאל קופרשטוך ראש ישיבת 'נתיבות חיים' בירושלים מספר: 'פעם סבא

מאת שמואל קראוס

ביומן כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיליו משנת תרצ"ב (ברשימותיו חוב' נז ע' 9) מתאר את חתונת גיסתו הרבנית שיינא ב' סיון אותה שנה ומספר שבעת הקבלת פנים:

קראו הכתובה – כתובה ע"י הרב מפוסטוב.

וכבר העיר הרה"ת ישראל מרדכי הלוי ש"י קוזמינסקי (בקובץ 'הערות וביאורים' ג' תשי"ג ע' 9) שהכוונה לרמ"מ קופרשטוק.

יש אבל מי שכתב (שם ע' 6) ולא הזכיר שכבר כתב זאת ב'מגדל עז' ע' תרמ) שהוא:

"הר"ר יהודה (ישראל) ליב פריידין הי"ד בן הר"ר לוי יצחק פריידין. באג"ק מוהרי"צ (יא עמ' קצא) מכתב התעוררות לאנ"ש לבחור בו לרב ומנהיג העדה בפאסטאוו פלך וילנא. וראה גם בס' מגדל עז עמ' רלא".

– אך מתוך הציון שהביא נראה שאין הכוונה אליו שהרי מכתב ההתעוררות הנ"ל נושא את התאריך "וי אייר תרצ"ג" ומכאן שאינו "הרב מפוסטוב" המוזכר ביומן תרצ"ב.

גם מהסיפור שב'מגדל עז' שם (על יהודי מווילנא שביקש בחיפוט להיכנס ליחידות בעניין של פיקוח נפשות והצליח בזה אחרי השתדלות "הרב דפאסטוב ועוד אחד החסידים") מוכח שאינו הנבחר בתרצ"ג שהרי הסיפור פותח שם: "**בחורף תרצ"ב** נסע הרבי זי"ע עם ר"מ חפץ ברכבת לפאסטוב".

הביקור בפוסטוב היה באדר-שני תרצ"ב – ואחריו שלח אדני"ע אגרת אל הרממ"ק ('אגרות-קודש' שם ע' שמג). שתי תמונות מביקור זה נדפסו ב-'Uforatzo Journal' קיא': בגל' 15-16 (ברוקלין תשל"ז) ע' 8 מופיעה תמונה מתחנת הרכבת 'דובורזיע' שבפלך ווילנא כאשר מימין לאדני"ע נראה הרממ"ק ומשמאל הר"ר מרדכי חפץ הי"ד; ובגל' 17 (תשל"ח) ע' 11 תמונה (חלקית וכאן אני מצרף העתק שלם שלה) של אדני"ע בעגלת חורף ולצדו הרממ"ק [הכיתוב שם: "הרבי הקודם עם חסיד באחד ממסעותיו ברוסיה" – מוטעה]. שוב נדפסו תמונות אלו ותמונה נוספת מאותו ביקור – בה הר"מ חפץ מימין והרממ"ק משמאל – ביכפר חב"ד' גל' 323 (וי אדר תשמ"ח) ע' 36-40 ושם נכתב עליהן שהן מווארשא ותוקן במכתבו של הר"מ קוזמינסקי שבגל' 385 (י"א סיון תשמ"ט) ע' 36 הוא שזיהה את הנראים בתמונות וגם ציין שהנראה (חלקית) בתמונה הנוספת הוא הר"ר אליהו וייץ בא-כוח ליובאוויטש בוויילנא.

עוד ב'מגדל עז' ע' קעד: "בשעת התייסדות איגוד "התמים" [בשנת תרצ"ד ראה בהקדמת 'היום יום' וביאגרות-קודש' ג ע' קח] אמר אדמו"ר הרי"צ להרב מפוסטוב כי הגיעה העת להתגלות פרשת משה [הכוונה לבנו של אדמו"ר הזקן]. והראה לו אחד-עשר ביכלאך חסידות מהר"ר משה ובהם עניינים העומדים ברומו של עולם. והוסיף כי אין איש יודע אודותם מאומה" – וגם כאן הכוונה מן הסתם לרממ"ק שאתו נפגש אדני"ע בתחילת תמוז תרצ"ד בגלובוקע (כמפורש במכתבו של הר"ר יחזקאל פייגין הי"ד הנדפס בתרצ"ה בחוברת מיוחדת. חזרה ונדפסה בילקוטי דיבורים' כרך ב ע' 715-717).

יצויין שגם ברישום מתרפ"ט המתאר את חופת אדי"ש (הועתק בימי מלך' א ע' 307) הוזכר: "הכתובה קרא הרב מפאסטאווע" (והעיר בימי מלך' שם מהידוע שתחת החופה היא נקראה ע"י האדמו"ר מראדזין) כאשר הכותב התכוון לרממ"ק (שידוע) – בשם הר"ר גורדון – שהיה אחד מעדי הכתובה. ואולי בזה נשתבש הכותב או שמא בזמן הקריאה שאולי אכן קראה הרממ"ק בעת הקבלת פנים כפי שנהגו בחתונה בתרצ"ב.

ישראל".

"שמחה מיוחדת היתה לי הידיעה המשמחת כי חוזר הוא מאמרי חסידות בכל שבת קודש בסעודה שליטית.

"ומה שכתב כי כבד עליו לדבר בדברי שכל לאלו הבלתי רגילים בזה..." – על כך עונה לו הרבי בסיפור על רבי הלל מפריטש שגם הוא לא ידע איך מלמדים חסידות לאלו שאין להם ידיעה מספיקה בלימוד בכלל ועל כך ענה לו אדמו"ר האמצעי "דברי חסידות מעוררים את הנשמה ומצד הנשמה אב אחד לכולנו"...

עם השנים מונה לתפקיד הנכבד של אב-בית-הדין בחיפה.

במשך השנים התפלל הרב קופרשטוק בקביעות בבית כנסת החב"ד הראשון שאף נקרא על שמו "בית הכנסת של הרב קופרשטוק".

בקץ תשי"א ייסד אדמו"ר הרי"צ את אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש כאשר מטרת האגודה היא "קביעות עיתים ללימוד דא"ח ברבים והתוועדות בשיחות רעים בהתעוררות לתשובה הרבצת התורה ביראת שמיים" כלשונו של אדמו"ר הרי"צ.

בחודש אייר תשי"ד החליף אדמו"ר הרי"צ את חברי ועד אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש. כיו"ר מינה את הרב שאול דובער זיסלין ולסגניו מונו הרב קופרשטוק והרב יעקב לנדא רבה של בני ברק.

באגרת שנשלחה בו ביום אל גזבר החדש הרב משה גוראריה כתב אדמו"ר הרי"צ: "**בזה הנני להציע לשלם הוצאות הנסיעה להרב רמ"מ שי קופרשטוק ולהרב ר"י לאנדא בכל פעם שיבואו להשתתף באסיפה**". האסיפות התקיימו בתל אביב ואילו הרב קופרשטוק התגורר כאמור בחיפה והרב לנדא בבני ברק. אדמו"ר הרי"צ דאג אפוא לכיסוי הוצאות נסיעתם...

לאדמו"ר הרי"צ היה חשוב ביותר לארגן כדבעי את אגודת חסידי חב"ד כפי שהוא כותב באגרת שנכתבה אל הרב קופרשטוק בראש-חודש שבט תשי"ה: "התייסדות אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש ת"ו והנהלתה המסודרת הן בהנוגע ברוחניות והן בהנוגע בגשמיות נוגע לי ולאני"ש ובני ביתם יחיו בנפשותינו ממש לא על דרך הגזמה לא על דרך סגנון מליצי..."

ואכן הרב קופרשטוק מצידו היה מדווח בקביעות לאדמו"ר הרי"צ על פעולות אגודת חב"ד בחיפה עיר מגוריו כפי המובן מאגרת ששלח אליו אדמו"ר הרי"צ ביום כ' בטבת תשי"ד (אגרת המתפרסת על פני חמשה עמודים!):

"זה זמן רב שלא קיבלתי מכתב מידידי שי על אודות מצבה של אגודת חב"ד במחנם הטי אם מתועדים מזמן לזמן ואם יש קביעות עתים מסודרת ללמוד דא"ח בפנים ולחזור בעל פה כנהוג והנני מחכה להתבשר משלומי ושלום ב"ב יחיו..."

על פסקי הדין המיוחדים שכתב כאב-
בית-דין מוסיף ומספר השופט בדימוס צבי
טל: "בזמן לימודי המשפטים שלי ראיתי
בארכיון בית-הדין הרבני בחיפה פסקי דין
רבים שכתב הרב קופרשטוך. כשופט אני יכול
להעיד כי הפסקים שלו היו ברמה גבוהה
ביותר; הוא הקיף את כל ההיבטים
האפשריים ונתן פסקי דין שמהם למדתי
הרבה".

הרב מנחם מענדל קופרשטוך נפטר
ביום ז' באדר תש"ו ונקבר בהר
הזיתים בירושלים.

שלושה ילדים הותיר אחריו: ר' גרשון
ע"ה ר' שלמה ע"ה ותבלחט"א מרת רחל
ז'ולטק מחיפה. הותיר אחריו מאות רבות של
עמודים של חידושי תורתו ופסקי הלכה
שכתב במשך השנים.

בבית הכנסת שלו מילא את מקומו הרב
יחיאל מיכל דוברווסקין ע"ה. לאחר מספר
שנים בנו בניו בית כנסת חדש ומפואר שנקרא

על שמו.

"ילדיו ונכדיו של הרב קופרשטוך אינם
חסידי חב"ד" – מציין באוזנו הנכד הרב
רפאל קופרשטוך – "אבל במשפחה נשארו
סממנים חבדיי"ם רבים כמו לדוגמא
הניגונים החבדיי"ם המושרים אצלי ואצל
אחי בסעודות שבת וכן שמירה על נוסח
התפילה. סבא כבעל מנגן מופלא הלחין
ניגונים חסידיים עבור תפילות הימים
הנוראים ואותם מנגנים אני ואחי ר' מנחם
כבעלי תפילה בימים הנוראים".